

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2022. gada 3. oktobrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Augstākās tiesas Senāta (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 165/2022),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Pilsonības likuma pārejas noteikumu 7. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 89. pantam, kā arī 91. panta pirmajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma paredz, ka personām, kuras Latvijas pilsonību ieguvušas līdz 2013. gada 1. oktobrim, šā likuma 24. panta trešajā daļā minētais 10 gadu termiņš sākas no 2013. gada 1. oktobra.

Atbilstoši Pilsonības likuma 24. panta trešajai daļai šā panta pirmās daļas 3. punktā minētajā gadījumā lēmumu par Latvijas pilsonības atņemšanu pieņem, ja nav pagājuši vairāk kā 10 gadi no tās iegūšanas vai atjaunošanas. Savukārt šā likuma 24. panta pirmās daļas 3. punkts noteic, ka Latvijas pilsonību personai atņem, ja tā, apliecinot piederību pie Latvijas pilsonības vai naturalizējoties, apzināti sniegusi nepatiesas ziņas vai noklusējusi faktus, kas attiecas uz Latvijas pilsonības iegūšanas vai atjaunošanas nosacījumiem.

Tādējādi, saskaņā ar apstrīdēto normu Latvijas pilsonību personai atņemt, ja tā, apliecinot piederību pie Latvijas pilsonības vai naturalizējoties, apzināti sniegusi nepatiesas ziņas vai noklusējusi faktus, kas attiecas uz Latvijas pilsonības iegūšanas vai atjaunošanas nosacījumiem, ja nav pagājuši vairāk kā 10 gadi no tās iegūšanas vai atjaunošanas. Turpretim personām, kuras Latvijas pilsonību ieguvušas līdz 2013. gada 1. oktobrim, 10 gadu termiņš sākas no šā datuma.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot administratīvo lietu. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 2. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot administratīvo lietu kasācijas kārtībā, uzskata, ka norma, ko iestāde ir piemērojusi vai kas administratīvajā tiesas procesā būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst Satversmei.

Pieteikuma iesniedzēja izskatīšanā kasācijas kārtībā ir administratīvā lieta, kas ierosināta pēc fiziskās personas pieteikuma par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes lēmuma atcelšanu. Ar šo lēmumu pieteicējam atņemta Latvijas pilsonība, kuru viņš bija ieguvis pirms 2013. gada 1. oktobra. Lēmums pamatots ar Pilsonības likuma 24. panta pirmās daļas 3. punktu. Proti, pieteicējs, apliecinot piederību pie Latvijas pilsonības, apzināti sniedzis nepatiesas ziņas vai noklusējis faktus, kas attiecas uz Latvijas pilsonības iegūšanas nosacījumiem. Atbilstoši apstrīdētajai normai Pilsonības un migrācijas lietu

pārvalde, lemjot par pieteicēja pilsonības atņemšanu, nav piemērojusi Pilsonības likuma 24. panta trešajā daļā noteikto 10 gadu termiņu. Tādējādi no pieteikuma izriet, ka iestāde ir piemērojusi apstrīdēto normu un tā būs jāpiemēro arī Pieteikuma iesniedzējam.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 1. un 89. pantam, kā arī 91. panta pirmajam teikumam. Proti, apstrīdētā norma bez objektīva un saprātīga pamata nostādot personas, kas Latvijas pilsonību ieguvušas pirms 2013. gada 1. oktobra, nelabvēlīgākā tiesiskajā situācijā salīdzinājumā ar personām, kas Latvijas pilsonību ieguvušas pēc šā datuma. Attiecībā uz šīm personām noilguma termiņš esot nesamērīgi garāks. Tādējādi apstrīdētā norma neatbilstot Satversmes 1. pantā ietvertajam samērīguma principam, 89. pantam, kā arī 91. panta pirmajam teikumam.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Tiesas pieteikumam ir jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

6.1. Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Pieteikums šajā daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs lūdz atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 1. pantā ietvertajam samērīguma principam.

Tomēr pieteikumā norādītie apsvērumi par Satversmes 1. pantā ietvertā samērīguma principa iespējamo pārkāpumu sniegti, pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Pieteikumā nav norādīti citi argumenti, kas pamatotu šīs normas iespējamo neatbilstību tieši Satversmes 1. pantam. Tādējādi prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību samērīguma principam nav izdalāms atsevišķi un ir vērtējams, pārbaudot tās atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

6.3. Pieteikuma iesniedzējs lūdz atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu arī Satversmes 89. pantam.

Satversmes 89. pants noteic, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Lūdzot izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību šai normai, pieteikumā ir jāpamato, kādas papildu tiesības vai saistības, kas neietilpst Satversmes pamattiesību normu saturā, attiecībā uz konkrēto situāciju izriet no Satversmes 89. panta.

Pieteikumā šāds pamatojums nav sniegts. Tajā vien norādīts, ka no Latvijai saistošās ANO 1961. gada 30. augusta Konvencijas par bezvalstniecības samazināšanu 8. panta otrā punkta „b” apakšpunkta izrietot, ka personai var atņemt valsts pilsonību, ja pilsonība iegūta, sagrozot faktus vai ar krāpšanu, tomēr arī šajā gadījumā esot jāievēro samērīguma princips. Pieteikumā vien atkārtoti argumenti par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību samērīguma principam, bet jauni argumenti norādīti netiek.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 89. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Pilsonības likuma pārejas noteikumu 7. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” pēc Augstākās tiesas Senāta pieteikuma (pieteikums Nr. 165/2022).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2022. gada 5. decembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu par Pilsonības likuma pārejas noteikumu 7. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 89. pantam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš